

ХАНДЫХ АЙЫНЫҢ 10-чы КҮНІНДЕ -

ХАН ХУДАЙНЫҢ ӨӨРЛЕЕНІ

Хан Худайның Өөрлеені үлүкүнн Христостыг Тигіриб Арачылағчының Тигірзер Өөрлебискенін сағысха кир салар үчүн турғыс салған. Ол, Христостың Тірілізі үлүкүнн соонда, 40-чы күнінде үлүкүннелче, паза ол сыбыра четвергке киліс парча, анзы Худайның Ап-арығ Худы Түскенін илчлерге үлүкүннирге тимненчен тус полча.

Арачылағчының Өөрлеені паза Тірілгені үлүкүнн пик киртініске ағылчатханнар, піс ол улуг күннернен улуг тузаны худыбысха алып алчабыс, паза піс тузыбыс читсе, идок тіріліп, Тигірдегі Хан Худай Чирінзер өөрлирбіс. Прай анзын, пістің Хан Худайыбыс пісті арачылап халар үчүн, угаа тың ирееленген соонда, ит салған. Піске сын чолны көзіт салар үчүн, чирдегі иреелестіг чуртазын Хан Худайыбыс прайзыбыстың үчүн, чуртап салған, паза Позының Иді-сөбінен хыйалланып, пісті имнеп салар үчүн, чирде хорығыстыг чобағларны Позына алын салған. Пісті тоозылбас өріністіг чуртасха кир салар үчүн, Ол Тіріл парған, анаң хырых күн пазынаң Позының Тигірдегі Адазынзар Өөрлебискен.

Чирдегі христостығлар Хан Худайның чирдегі чуртазына көбгерге күстенчелер. Ол чаксы кирек - Ап-арығ Кіроске түскенінен пасталча, паза Агаа сын кизи прай поэзынаң Хан Худайның Көмілген паза Тірілген омазына төбөй пол парча, анаң Чаксыхабарнаң устанып, чаксычалахай киректерні чайап, чуртааны, - чуртазының өбн көстее полча, ин халғанчызында - чабал хынысха тартылчатханын хуттыг чинистер пастыра утып алча, хайзы ачыг паза ағырыг чох, инзерілбес тигірліг чуртассар киртіністіг кизіні ағыл салча. Илчи піске чоохтапча: «Сынап ит-сөбкті ле піліп чуртапчатсар, андада ол парарзар, че хут пастыра, ит-сөбкті өдірчетсер, андада хас-хачанга тіріг поларзар» (Рим. 8, 13).

Иди, кем Христос чили чуртап салча, паза Аның чирдегі чуртазына көккче, полғаны ла поэзының тузында тоозыл парар, иди Ол даа иди-сөбінен тоозыл парған, паза Ол чили, хатап тіріл парар. Олох чили, күлге айланмас пол парып, сабланыстыг пол парар, анзы сағамох полбас, че, тузы читсе, олар сах идок, прайзы Тигірлерзер

өөрлебизерлер. Павел илчи піске чоохтапча: «Хан Худайнаң тоғастыраға киидегі пулуттарда пісті апарыбызарлар» (1 Фес. 4, 17).

Амды көрчезер, полған на кизи, кем хынча, Хан Худайның Өөрлеенінің паза Тірілгенінің араласчызы полып алар, паза Худайның соонча истен иске парчаң кизи пол парып, Христостың соонча парар. Аннаңар піс, Аның Тірілгені паза Өөрлеенің үлүкүннел, угаа тың өрінчөбіс, анзы прай киртіністіглерні алнында полар тірілізі паза Өөркі сын Чирзер өөрлеп алары. Аннаңар піс пүүн чаксыхабарлыг сөстерні хығырчабыс: «Хан Худай Тіріл парып, үгрөнчлерінің аразында турыбызып, оларнаң хада парған. Оларны, саардаң сығарып, Вифаниязар апарған, анаң оларға чаксы сөзін пирип, Позының холларын Өөркізер көдірбіскен» (Лк. 24, 50). Иди Ол Позының хазых паза пүүн полчатханын көзіткен: хачан Аны Кіроске хазааннар, Аның холларын паза азахтарын хазаан поэгларнаң палыглаан істер, чыданаң көксинен өтіре састырған соонда, хабырғазындағы палии паза тың сохтырған соонда халған палығларның істері көрінгеннер, - прай анзы Аның Арачыланыстыг Чобағларын пик киречілеп салған. Үгрөнчлерінзер киліп, полғанының на чүреене кіріп, Ол оларның киртінізін пиктеп салған, аннаңар псаломның сөсті чоохтирға кирек: «Худай аның істінде, паза Ол ікінчөбес...» (Пс. 45, 6).

Ол тустаң сығара илчлер нандыра пазымас күстіг пол парғаннар. Ол оларның сағызын Ап-арығ Пічікті пілерге чаксы ас пирген, паза анзын пілерге, хайди кизее хырипазы чох хынызынаң, Чалгыстөрөөн Худай Оолғы кизілернің үчүн, Кизи пол парып, Өөркідегі Адазының үнін киречілеп салған. Худайның Ап-арығ Худы түзіп, Позының олаңай нимес киректерінен паза сөстерінен пик киртіністі оларның чүректеріне кир салған. Хан Худай Позының үгрөнчлеріне арачыланыстыг киректерні искірген соонда, оларны чуртаң сығарып, Вифаниязар апарып, анда оларға Позының чаксы сөзін пирип, Тигірзер Өөрлебискен, паза чарых пулуттардағы хаңаачахтыг, холнаң чайалбаан Ап-арығдан Ап-арығзар сабланыстыг кіріп, Тигірдегі Илбек Адазының оң саринда одыр салған, паза пістің кизи полчатханыбысты Худайның араласчылары поларға чайап салған.

Илчлер тигірзер көрерін тохтаатпааннар, андада Худайның Ангеллері түзіп, оларға искіргеннер, пуох ондайнаң, тузы читсе, Тигірден Ол хатабох чирзер Түзер, хайди олар Аның Өөрлепчеткенін көргеннер. Анзынаңар идок Даниил ухаанчылаан: «Көргем, Тигірдегі пулуттарнаң хада Кизи оолғының парчатханын» (Дан. 7, 13). Паза Хан Худай азынада чоохтаан: «Тигірліг пулуттарда Кизиоолғының күстіг паза илбек сабланыснаң парчатханын көр саларлар» (Мф. 24, 30).

Андада, Аның үгрөнчлері Өөркіпастыхха пазырыныбызып, пеер түсчөткенге, паза чирні - тигірліг ит салғанға, паза ол орыннаң Өөрлебискенге, хайдар Ол хатап Түзер, улуг өрініснен Иерусалимзер айланғаннар.

ХАНДЫХ АЙЫНЫҢ 20-чи КҮНІНДЕ -

ИН АП-АРЫҒ ҮС ОМАЛЫҒ ХУДАЙ

Пілбинчезер бе, Худайның Тигірибі пар полчатханын, паза Худайның Ап-арығ Худы сірерде чуртапчатханын? (Кор. 3, 16)

Пүүнги үлүкүн нименен пүтче? Аннаң, хайди Хан Худайыбыс Иисус Христос, Хайзы Тигірзер Өөрлебискен, че пісті тастабыспаан. Позының піске пир салған сөзінен, Ол чирдегі Тірілізі соонда, Илігінчи күнде илчлерге паза сыннан Худайға киртінчеткеннерге, хайзылары Иерусалимдегі горницада полып, Худайға алданғаннар, Худай-Адазынаң Худай-Ап-арығ Хутты - Ин Ап-арығ Үс Омалығ Худайның үзінчи Омазын ысхан. Худай-Ап-арығ Хут, Тірігінчайапчатхан, Худай-Аданаң сыхчатхан паза Агаа паза Оолғына пазырындырчатхан, паза сабландырылчатхан, илчлерге паза оларнаң хада полғаннарға, от тілдеріне төбөй полып, Түскен. Аның соонда олар, кинетін, хатап төреен чили, чарых паза хыйға пол парғаннар, паза аймах-пасха тілдернен чоохтан сыхханнар, хайзын алында пілбеен полғаннар. Пу хайхастыг кирек синечее чох күстіг паза аарлыг поэзының тузалыг паза арачыланыстыг полчатханынаң.

Христостың Тигірибі пу күнде, - Христостыг Тигірибнің сыннаң төстелгенін, паза Христостың пастыра арачылан халғанын таныхтапча; пу күнде пастағы хутхадарчылары-илчлерге Худайның Ап-арығ Худы піріл парған, хайзының соонаң Худайның Ап-арығ Худы прай абыстарға піріл парып, арачыланыстыг Чазыттар толдырылып пасталғаннар, хайзылары Тигіриблерде амғы тустарға читіре абыстар пастыра піске пірілчелер, иди Чаксы Хабар пастыра илчлерге паза киртіністіглерге чітіг сөс паза хыйға сағыс пірілче. Олар Чаксы Хабарнаң прай чоннарны, Худайзар хығырып, ол тустардан сығара амғы тустарға читіре пай хайхастарынаң Христосха киртінерге хығырып, көп кизілернің хуттарын арачылап халғаннар. Ол тустаң сығара Худай-Аданаң сыхчатхан Ап-арығ Хут амырға кір парған, Хайзы Иисус Христостың көрінмес Часхарыгычызы, че күзінен Агаа тинни Ол полча. Ап-арығ Хут сыбыра сынны сабландырчатханынаң Худай-Оолғына паза Худай-Адаа тин полча.

Иисус Христос чирде ит-сөбкөкө кір парғанынаң, - Худай-Кизи пол парып, Позының Худай-Адазынзар хығырғанынаң, саны чох хайхастарны чайап салғанынаң, хыйалланчатханнарға чаксы күзінен полысханынаң, Позының, чобалып, тоозылғанынаң, паза өліглерден Тіріл парғанынаң, кизи төлін арачылап халар киректі толдыр салған.

Пістің Арачылағчыбыс паза Хан Худайыбыс Иисус Христос

Тигірдегі Адазынзар Өөрлебискен, че Позының орнына Худай-Аданаң сыхчатхан Худай-Ап-арығ Хутты піске пирген, иди Ап-арығ Хут кизіні арачылир киректі толдыр турзын тіп. Олар Тигірлердегі Чарылыспас Үс Омалығ Худай полчалар, хайзылары пірге сын паза чарылыспас, - оларның полғаны ла кизи төлін арачылап халарында тинни араласча.

Мына, кизи төлінің сөл чазеа айлан парғаны, чахайахтаныбысхан, хайди Тигіриб сарнапча, ол тустаң сығара, хайзын піс пүүн үлүкүннелчөбіс. Худайның Ап-арығ Худы күстіг паза хачан даа чох идилбес Тигірибні чирде пик турғыс салған. Позының орнына чабал күснен күрезерге илчлерні, чобағчыларны, хутхадарчыларын турғызып, өріністіг паза ачыг-чарых полып, Христостың үчүн, прай чобағларны сыдамахтыг сыдырын, паза оларның пастыра саны чох хайхастарны чайырын пир салған. Ол тустаң сығара Ап-арығ Хут илчлер паза ап-арығ киректерні толдырчатхан худайлыг кизілер пастыра, Чаксы Хабарны прай амырға тарадып, Худайзар хығырчан тоғысты, - Тигірибні өскіріп, алғытхан, ап-арығ Адаларға хыйға сағысты кіріп, тайма үгрөдіглерні хыйа тастат салған.

Өөркі Худай-Аданың пастыра, Ап-арығ Пічіктерні чайап, пістің киртінізібісті ап-арығ паза чиктег чох пістің күннерге читіре хайраллап халған. Ап-арығ Хут Худайға сын кизілернің иди-сөбігін күлге айландырбин, оларны хайхастарынаң сабландыр салған, анзы амғы тусха читіре полған на кизіні арачылан халарына ағыл салча. Ап-арығ Хут чох кизінің чуртазы сын паза арығ полбинча. Анда Худайның чарыгы чохтанар аның худы амырабинча, сын худайлыг ап-арығ өрініс чох полчатса. Ап-арығ Хут чох пісте сын киртініс, ізеніс, хыныс чох полча, иди хай-піреелері, пір дее сын паза чаксы киректері чох халып, арачылан полбин, санайға тоозыл парчалар.

ЕПАРХИАНЫҢ ЧУРТАЗЫНДАҒЫ КИРКІТӨРНІҢ ПАЗА АРХИАЙНЫҢ ХУДАЙҒА ТОЛДЫРҒАН ТОҒЫНЫСТАРЫНЫҢ ИЗЕРІЗІ

Сілікер айының 1-ғы күнінде, Илбек Субботада, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарынаң хада, апарығчы Илбек Василийнің Худайға тоғынызын Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Сілікер айының 2-чі күнінзер, хараа, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарынаң хада, Христостың Чарых Тірілізінің илбек үлүкүннig Худайға тоғынызын Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Өнхутхадарчызы пайзаңстолны ибіре аластаан соонда, апарығхутхадарчылары «Синің Тірілізіңні, Христос Арачылағчы...» пасхалығ сарынны төрде ағыриин сарнааннар, ол сарын ікі хати сарналған. Анаң Хан хаалхалары азыл парғаннар, мында саннар саабылып, кірөстіг чөріс соборның ибіре парған, киртіністіглер холларында чарыпчатхан сивечілерні тудынып алып парғаннар. Хачан кірөстіг чөріс соборның өн пасхызы алнында тохтаабысханда, Өнхутхадарчызы ап-арығ нимелерні аластап, Чахсыхабарның паза Христостың Тірілізі иконаның алнында Чарых үлүкүннig пасталчатханын толдырған, мында хутхадарчылары Христостың Тірілізінің сарынын: «Христос өлглер-ден Тірілді...» пастағызын сарнааннар. Өнхутпастығы «Христос Тіріліді!» тіп чахсыхабарлығ сөстернен прайзын алғыстаан. Киртіністіглер: «Сыннаң Тірілді!» тіп үндескеннер.

Пасхалығ илбек үлүкүн Худай туразында, Худайғасын Иоанн Дамаскиннің пасхалығ сарыны сарналып, узарадылған.

Өнхутпастығы амвон тастында алданып, артосты ап-арыглап салған, анын соонда пасхалығ ас-тамахты ап-арыглап салған.

Үлүкүннig Худайға тоғыныстын соонда, Өнхутхадарчызы илбек үлүкүннен алғыстап, пасхалығ хызыл нымырхаларны прайзына сыйлаан.

Илбек үлүкүннig Худайға тоғыныстар Ағбан епархиязының прай Худай тураларында Чарых читікүнде күннің сай толдырыл турарлар, Ап-арығ Пасха үлүкүн хырых күн үлүкүннелер.

Сілікер айының 2-чі күнінде, Христостың Чарых Тірілізі үлүкүннig күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, епархияның хутхадарчыларынаң хада, Христостың Чарых Тірілізінің илбек үлүкүннig Худайға тоғынызын Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Сілікер айының 3-чі күнінде, Чарых Понедельникте, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарынаң хада, Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Худайға тоғынып алған соонда, соборның ибіре кірөстіг чөріс полған.

Сілікер айының 4-чі күнінде, Чарых Вторникте, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Никольской (иргі) соборда Худайға тоғынған.

Худайға тоғынған соонда, соборның ибіре, кірөстіг чөріс полған.

Сілікер айының 5-чі күнінде, Чарых Средада, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты Харатастағы Ин Ап-арығ Худайтөреткеннің Төренинің Худай туразында толдырған.

Худайға тоғынған соонда, Худай туразы ибіре, кірөстіг чөріс полған.

Сілікер айының 6-чы күнінде, Чарых Четвергте паза илбекчобағчы Георгийні хумартхылачан күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты Саяногорсктағы Свято-Троицкай Худай туразында толдырған.

Сілікер айының 7-чі күнінде, Чарых Пятницада, Худай Ічезінің «Живоносный Источник» иконазын үлүкүннечен күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Черемушки п. Вознесенской Худай туразында Худайға тоғынған.

Сілікер айының 8-чі күнінде, Чарых Субботада, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан аркалайның резиденциязының туразындағы Худайғасын Сергей Радонежскийнің адынаң Худай туразында Худайға тоғынған.

Сілікер айының 8-чі күні, иирде, Фома илчіні Хан Худайның Тіріл парғанына киртіндіргенін сағысха кирчен күннің таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Хызыл саардағы Вознесенской кафедралығ соборда толдырған.

Сілікер айының 9-чы күнінде, Хан Худай Иисус Христостың Тіріл парғаны соонда, сигізінчі күнінде үгречілерінзер Тускенің үлүкүннечен күнге, Хызыл епархиязының пайзаңстоллығ үлүкүнне, Кореяның архиепискобы Феофан, хайзы түрчеге Хызыл епархиязынаң устапча, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафаның үлүкүннig хайыныста араластарға хығырып алған.

Пайзаңстоллығ үлүкүннig Худайға тоғынысты толдырарынаң Өнхутпастығы Ионафан устаан.

Худайға тоғынған соонда, соборның ибіре, кірөстіг чөріс полған.

Сілікер айының 10-чы күні, иирде, Өрініс күні таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Парастасты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Сілікер айының 11-чі күнінде, Өрініс күнінде, Устапчатхан аркалай Худайға тоғынысты паза Панихиданы Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Сілікер айының 13-чі күнінде, ап-арығчы Илбек Афанасийні, Александрийсктің архиепискобын паза ап-арығ пиглерні Бористі паза Глебті хумартхылачан күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ

архиепискобы Ионафан, соборның абыстарынаң хада, Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Сілікер айының 15-чі күнінде, апарығ миролығ ипчілерні, Худайғасын Иосиф Аримафейскийні паза Худайғасын Никодимні хумартхылачан күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, соборның хутхадарчыларынаң хада, Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Сілікер айының 16-чы күнінде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Харатастағы 9-чы п. Кизическтегі Тоғыс чобағчының адынаң наа пүдіріл парған Худай туразының илбек ап-арығлазын толдыр салған.

Өнхутпастығы Ионафан А. Михеевті, хайзы Худай туразын пүдір саларында улуг пользыны пирген, ап-арығчобағчы Евфимий Горячевтің III степенині медальынаң сыйхытаан.

Сілікер айының 18-чі күнінде, ап-арығ илбекчобағчы Иринаны хумартхылачан күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты Изербельдегі Худайғасын Сергей Радонежскийнің адынаң Худай туразында толдырған.

Сілікер айының 19-чы күнінде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан «Ағбан» телекөрігінні көні эфирінде араластып, телекөрігчлернің сурығларына нандыр пирген.

Сілікер айының 20-чі күні, иирде, илчі паза чахсыхабарчы Иоанн Богословты хумартхылачан күннің таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Сілікер айының 21-чі күнінде, илчі паза чахсыхабарчы Иоанн Богословты хумартхылачан күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты Харатастағы Иоанно-Богословской Худай туразында толдырған, хайзы пу күнде пайзаңстоллығ үлүкүннig таныхтаан.

Сілікер айының 21-чі күні, иирде, апарығчы паза хайхасчайачан Николайның, Ликия Мирінің архиепискобының ап-арығ сөгін Мирден Барзар Көзіргенің үлүкүннечен күннің таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан,

Градо-Абаканской Худай туразының абыстарынаң хада, Хараағы Худайға тоғынысты Никольской (иргі) соборда толдырған.

Сілікер айының 22-чі күнінде, апарығчы паза хайхасчайачан Николайның, Ликия Мирінің архиепискобының ап-арығ сөгін Мирден Барзар Көзіргенің үлүкүннечен күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты Никольской (иргі) соборда толдырған.

Сілікер айының 22-чі күні, иирде, чазып парғанның Нидилезі таңдади паза ап-арығ илчі Симон Зилотты хумартхылачан күннің таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Сілікер айының 23-чі күнінде, чазып парғанның Нидилезінде паза ап-арығ илчі Симон Зилотты хумартхылачан күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Сілікер айының 23-чі күні, иирде, славяннарны өтіре чарыт салған ап-арығ апостолғатиг Мефодийні паза Кириллі хумартхылачан күннің таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Сілікер айының 24-чі күнінде, славяннарны өтіре чарыт салған ап-арығ апостолғатиг Мефодийні паза Кириллі хумартхылачан күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарынаң хада, Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Сілікер айының 26-чы күнінде, Илгкүннig Ортазын үлүкүннечен күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарынаң хада, Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

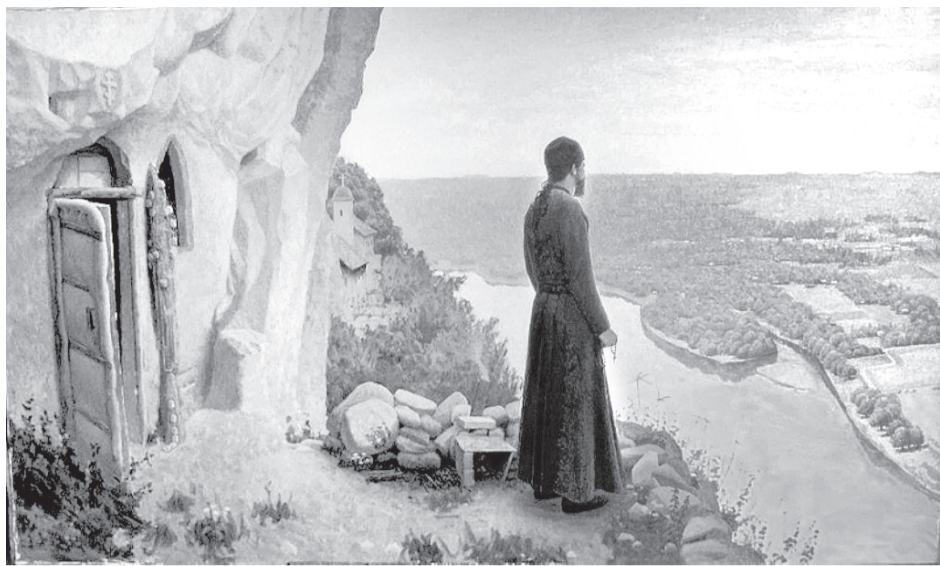
Сілікер айының 27-чі күнінде, Хакас Республикасы Устааның Пірігістер палатазының пленарнай чыыли ирткен, ол чыылығда Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан араласхан.

Сілікер айының 29-чы күні, субботада, Феодор Освященный хумартхылачан күнде паза ап-арығ наачобағчыларның Чыылиин үлүкүннечен күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Сілікер айының 29-чы күні, иирде, самаряниннің Нидилезі таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Сілікер айының 30-чы күнінде, самаряниннің Нидилезінде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты Абазадағы Благовещенской Худай туразында толдырған.

Пу күнде, Кічиг кіріс тузында, Василий Кириллов абыс, Абаза-Заречнайдағы ап-арығчы Дмитрий Ростовскийнің адынаң Худай туразының пастағчызы камилавканы кис чөберге турыстыра пол парған.

Худай ысхан хайхастар

пiр кiчiґ саарычакта абыс полчатхам. Хайди-да минiң тiзiм уғаа тың ағырыбысхан. Мин имнеґ туразынзар килгем, че имчiлер тоґыстарын тоос салып, иблерiнзер парыбыстырлар. Алнында тынаґ кiннерi, пользыґны алып алчан ондай чоґыл.

Мин пользыґны сурынып, Хайхасчайачаң ап-арыґ Николайның алнында алдан сыххам. Минiң Анын хайаґы пар полған. Мин ол хайахнан тiзiмнi сiрткiлебiскем, тiрчеден ағыриим амырап парған. Анын соонда прай Худайґа тоґыныстарны мин иптiґ иртiрiп алғам.

Тiс имчiнзер мин читi кiн пазынан на парғам. Имчi тiзiмнi кiр салып, паза минi истiп алып, хайди андаґ хайхас пол парған полчаң, теен. Ол минiң ағырыґ тiзiмнi ағырсыныс чох суура тартыбысхан. Иди Худайның хайхастары кiзiнiң чуртазында уғаа кiр полчалар. Че чирдеґи чазыхтыґ кiзi ол хайхастарны тузында сизiнмин халча. Худайґа пик киртiнчеткен кiзее ле, Худайның пользыи сыннан кирек полчатса ла, андаґ хайхастар пирiл парчалар.

Пiрсiнде, андох, минзер килiп, пiр иней тоозыл парарґа чит тее парған, тееннер. Анын чазыхтарын позыт пирiп, Ап-арыґ Чазыттың Пiрлезiн ағаа пирерге кирек полған.

Соох кiскi турған. Ол орынзар чидiп алып, мин тоозылчатхан инейнi кiр салғам. Мин киртiнiстiґ кiзiнi кiр салып, алданып алған соонда, ағаа Ап-арыґ Пiрлес Чазыдын пир саларґа пiгiн салғам, че ол саґызын чидiр тее салған полған. Че минi ол исче тiп iзенгем. Ап-арыґ Чазытты пир салып, мин нанарґа тимнен салып, теем, сынап анын саґызы айлан килзе, ағаа Ап-арыґ Пiрлес Чазыды пирiл парғанын чоохтап пирзiннер тiп, чыхып салғам. Че, кинетiн, иней пiр хараґын азып, ағырин чоохтанча: «Алґыс саґаа, адачах, маґаа сала ниик пол парды».

Кiзiлерге польс пирер iчiн, пiс Худай пирген хайхастарданар саґын таап албаан кинделернi сыґар салчабыс. Пiс, прайзыбыс, Худайґа киртiнчеткеннер, Худай пiске хынчатханын пiлiп алар iчiн, позыбысха Христостың тураларын - Тигiриблернi турґызып алґабыс, анда Худайнан тоґазып аларґа...

Паза андаґ илбек хайхас пар, Худайның чыхсы кiстiґ одының Хан

Худайның Хомдызына Тiсчеткенi. Ол чыл сай Пасха улiкiннiң тандади, субботада тiсче. Аны ноо даа улуг абыс алай ба сын паза пик киртiнiстiґ кiзi алданып, тiзiр полбас. Ол Тигiрдең тiсчеткен от сынсабланыстыґ Патриарх алданчатса ла, Тигiрден чирзер тiсче. Сыннан даа уғаа илбек паза кiзi пiл полбас хайхас нимес пу?

Худай ысхан хайхастарґа урун парған на кiзi, Худайның сыннан пар полчатханын пiл салып, киртiнiстiґ пол парып, позының чуртазын чыхсы саринзар айландыр саларґа кiстенче.

Худай Позына хынарґа пiр дее кiзiнi кiстебинче, анзынан кiзi пос полча. Че Худай чайап салып, Позының тынын кире iбiрiп, тынны кир салған кiзее Ағаа хыри-пазы чох хайди дее хынарґа кирек полча. Паза анзын хайди дее пiлерге кирек, Худайґа турытыра хыныс чох полчатса, андаґ кiзi Хан Худайның чирiнзер хачан даа кiр полбазын. Чирде позының чаґын кiзiзiне хын полбинчатхан кiзi, хайди Худайґа хынып алар за? Иди хыныс - Тоозылбас Чуртастың чалґыс ла хара суу полча. Аннаңар Худайґа киртiнiп, Ағаа хынчатхан кiзiнiң ибiре саны чох хайхастар полча, че анзын кiзее тузында сизiн саларґа кирек полча.

Иа, кiзiнiң чуртазында пол парчатхан хайхастар, чазыт польп, анын истiнде чуртапчалар, аннаңар андаґ кiзi анзын чыхсы оңар полбас таа. Андаґ кiзi Худай ағаа ыс пирчеткен хайхастарын пасха кiзее чоохтирґа манзырабинча. Пит, Худай ағаа польс пирер iчiн, Позының кiчiґ дее алай ба улуг даа хайхастарын Позына сын кiзiлерге ле тiзiр пирче. Че сынсабланыстыґ киртiнiстiґ кiзее ол хайхастарның соонча чiгiрерге чарабинча, иди айналыґ тайма хайхастарґа даа урун парарзын. Худай туразынзар удаа чiрiп, анда Худайның алнында турып алып, алданып алған соонда ла тайма хасхастарны Худай ысхан хайхастарнан таластырып аларзын. Тигiриб тастындаґы хайхастарны постың чiреене чаґын аларґа чарабинча. Худай туразының истiнде ле пiске ызылчатхан тайма хайстарны сын хайхастарнаң таластырып аларбыс. Мынзы оой ла пiгiн нимес, че пiстiң Худай турабыс пар, хайзынан Худайның Ап-арыґ Худы устап, Худайґа тоґындырча.

Абыс Савва Щербина.

Ноо даа кiзiнi тiреенiнен сыґара, чирдеґи чуртазы тоозылғанча, Худайның хайхастары ибiрчелер, анзын иди пiлерге кирек полча, кiзi Худайның хайхазында полчатханын - Худай чайап салған амырның истiнде чуртапчатханын.

Худай кiзее чайап салған кiрiнчеткен ибiркi амыр - уғаа сiлiґ паза иптiґ чайал парған, мында кiзiнiң чуртазында кирек полчатхан прай ниме пар. Худай ниме-ноолыґ амырны олаңай ла чайап салбаан, че анын чозаґының iзенiн тiстеп салған, хайзынан Ол Позы устапча.

Че пу амырнаох артых сiлiґ - Тигiрдеґи кiрiнмес амыр пар, анзы хуттыґ, ангеллiґ амыр.

Иң не пастап чайап салған кiзiлер, Худай-Чайаачынаң чоохтазып, уғаа тадылыґ паза истiґ чуртачаңнар. Че андаґ чырґаллыґ чуртасты пастаґы кiзiлер, чазыхха кiр парып, чидiр салғаннар. Амды иң не артых худайлыґ кiзiлерге ле, Худай асханынан, Тигiрдеґи кiрiнмес амырның сiлиинеңер чоохтап поларлар, хайзынаңар иди пазыл парған: анзын кiзi харахтары кiрбееннер паза анын хулахтары испееннер, паза кiзiнiң чiрее анзын пiл полбаан, хайдаґа нименi Худай Позына хынчатхан кiзiлерiне тимнеп салғанын (1 Кор. 2.9).

Че кiзiнi паза кiрiнчеткен амырны Худай саңай тастабыспаан, Анын тiс парған кiзее хынызы - анзы уғаа илбек хайхас. Ол хайхас пастыра, пiстiң Арачыланызыбыс - Христос Арачылаґының Кiзi пол парғаны, анан Голгофада хорыґыстыґ ызыхха салып парғаны, паза пiстi арачылап халар iчiн, пiстiң Хан Худайыбыстың Тiрiл парғаны.

Хан Худай Позының ханын тiгiп, чирде Тигiрибнi паза Ап-арыґ Пiрлес Чазыттарын турґыс салған. Амды икi муң чыл азыра пiске, чазыхтыґларґа ол Хайхас - ипек паза хазыл араґа пастыра сын киртiнiстiґлер Христостың Иди-сiбiґине паза Ханына пiрiґiп алып, Хан Худайның Чирiнзер кiрiп аларґа постарын тимнепчелер. Сын хайхас ниме пе пу - Худайґа пик киртiнчеткен полған на кiзее андаґ илбек хайхас пирiлчеткенi? Аннаңар Худайның полған на хайхазы - Хан Худай Чирiнiң чаґыннапчатханын пiске сизiндiрчеткенi.

Хан Худайыбыс Тигiрзер iбiрлебiскен соонда даа хайхастар чайырын тохтаатпича...

Олған туста мин хайхастарґа киртiнмечен. Че Худай пирген хайхасты мин 16 частыґда чыхсы пiлiп алғам. Ол туста мин iчемнең хада Москванан тастыхти орындаґы ирґи турачакта чуртаам. Пiс анда пестi харатаснан одынып алчанмыс. Че пу чылда, кiскiзiн паза хысхыда одынчаң харатас чох халар хорыґыс пар пол парған. Хайди поларґа? Мин Хайхасчайачаң ап-арыґ Николайґа алдан сыххам.

Аны соонда, тасхар сыхханымда, пастаґыох машинаның шоферы маґаа польс пирерге чарат салды. Ол пiске харатасты аґыл пирген. Мында мин Хайхасчайачаң ап-арыґ Николайның пастыра Худайның польс пиргенiн чыхсы пiл салғам. Анын соонда даа хайхастар полған, че мин пу хайхасты прай чуртазымда хас-хачанґа хайраллап халғам. Пу сын хайхас полған маґаа, Худайґа пир киртiнiзi чох полған кiзее...

Амды пасха хайхастыґ киректiң пол парғанын чоохтап пирем. Мин

iґс оґаалыґ худайның iлiкiнi яанында чирдеґи чуртастарын тоос саґаґаннарның хуттарын саґыста тутчаң суббота

Ап-арыґ Тигiриб чоохтапча, - Илiкiнде, Ап-арыґ Хут чирзер Тiзiп, чирнi арыґлап салып, кiзiлерге мiґе чуртастар парчаң чолны кiзiт пирiп, оларны арачылан халарґа iґрет салған. Аннаңар ол прайзын, чирдеґи чуртастарын тоос салған туған-чаґыннарының хуттарын амырат салар iчiн, позынзар хыґырча, идiк оларның хуттары арачыланыстыґ Ап-арыґ Хуттың чыхсы кiзiн алынып, арыґланып алзыннар тiп.

Пуiн пу чирден парыбысхан прай кiзiлернiң iчiн, алданарґа чарадылча; кiр паза аар чазыхтарны ит салып, тiбiркiдеґи айна ханы чирiнзер тiс парған даа кiзiлернiң хуттарын арачылап халар iчiн, алданып, оларның хуттарына польс пирерге чарадылча.

Пу кiнде Тигiрибизер хайди дее килерге кирек полча, хайда 17-чi кафизма хыґырылча, анан аны иирде ибде хыґырып аларґа кирек.

Худай туразында прайзынаң хада-пiрге Худайзар кiстiґ алданыстарны ысханы, - пу чирден парыбысхан кiзiнiң худына улуг пользыґны пирче. Че, хайдаґ-да сылтаґнаң Худай туразынзар кил полбаза, чирдеґи чуртастарын тоос салған кiзiлернiң

хуттарына польс пирер iчiн, ибде Хан Худайзар кiстiґ алданыстарны ызарґа кирек.

Алданыс - андаґ хайыныс, хайзы пастыра пiс позыбыстың чирдеґи чуртастарын тоос салған кiзiлерiбiстiң хуттарына айапчатханыбысты, оларґа чыхсы саґызыбысты паза хынызыбысты читiрчеткенiбiстi кiзiткенiбiс.

Пу кiнде идiк сынсабланыстыґ христостыґларґа сыырат-сiбiктерзер пар-килерге чарир. Анзын iреп парған кiзiлерiбiстiң хуттарына польс пирер iчiн, Тигiрибде алданып алған соонда, толдыр саларґа кирек. Пу саґыста тудыстыґ кiнде, алданыста турчатханының чыхсы пiлiнiп, аны сизiктiґ толдырарґа кирексiң, иди полбаза, ол алданыс тик ле нимее айлан парып, тоозыл парған туғанча ґыннарынның хуттарына пользыґны пир полбин салып, оларның хуттарына анан андарох айна чирiнде хыйалланына аґыл салар, позының чирдеґи чуртазында iбiркiзер парчаң чыхсы саґызының чазыт салар. Ол алданыстар пастап позыбысха кирек полчалар, че iреен кiзiлернiң хуттарына ла нимес.

Пу саґыста тудыстыґ субботада Худайзар ысхан

алданызыбыс анзын пирче, - пу чирдеґи чуртастарын тоос салған кiзiлерiбiске хынызыбысты паза оларґа чыхсы саґызыбысты ысчатханыбысты.

Сынсабланыстыґ Тигiрибде, Худайґа тоґыныс толдырылчатса, Тигiрибнiң кiзiлерi нимес iчiн, Худайґа пазырынып, тыыда хыґырылчатхан алданыстарны хыґыраґа чарабинча: кiрiске тiсбееннернiң, пасха киртiнiстiґлернiң, постарын чох ит салғаннарның (аркалайның чыхсы сiзi пирiлбеен полза) хуттары iчiн. Оларның хуттарына польс пирер iчiн, ибде алданып, кирексiнчеткеннерге чiчен нименi кiбiлбек холнан пирерге кирек полар. Пит, пiс пiлбинчebiс, хайда сылтаґнаң ол кiзi позын чазыхтыґ iлiмге пирiбiскенiн.

Хачан полза, пiс тее тоозылбас чуртастар, хайзынанар Чалґыс Худай ла пiлче, парыбызарбыс, андада андаґ алданыстар пiс анда чох ползабыс, толдырыл турарлар, аннаңар пiс тее худыбыснан iрiнерчiкпiс, сынап пiстi пiлген кiзiлер пiстi идул салбааннар, паза чирдеґи чуртастары тоозыл парған прай сынсабланыстыґ христостыґларның хуттарын арачылап халар iчiн, Худайның алнында турып, iзiґ алданыстарны iбiркi Чайаачызар ысчатсалар.

ХАНДЫХ АЙЫНЫҢ 21-ҢІ КҮНІНДЕ - АП-АРЫҒ ХУТТЫҢ ТҮСКЕНІ ҰЛҰКҮННЕГІ

Иң Ап-арығ Ұс Омалығ Худайның ұлқуні соонда, понеделникте, сынсабланыстығ киртіністіглер Ап-арығ Хуттың Күнн ұлқуннегелер.

Тигіриблг ұлқуннерде сыбыра хайдағ-да нимелерні идерге чарадылбинча, сах ідөк Ап-арығ Хуттың Күнн пасаха полбинча.

Пу ұлқунде, Наа Чахығ хоостыра, илчлерге Ап-арығ Хут, от тіллеріне төйі польп, Түскен, анан олар пасаха тіллернең чоохтан сыхханнар. Ол улуг паза хайхастығ киректің соонда, пістің Хан Худайыбыс паза Арачылағчыбыс Иисус Христостың үгренчі-илчлері чир хыриларына читіре парып, Худайның сөзін тарадып, кізі төлін Худайзар хығырып, пастааннар.

От үс нимені таныхтапча, - күсті, чарыхты паза чылығны. Прайзы пілче, от хайдағ күстіг полча, хайди ол чарыпча паза чылығча. Че, хачан Ап-арығ Хуттың күзінер чоохталчатса, хайралланарға кирексің, Аны іді-сөбгіннең не пілерге күстенме, че хут чылинан аны пілерге күстен. Анзы кізі көннің күзі, сағыстың чарии паза хыныстың чыли полча. Андағ хут тириинен Худайның Ап-арығ Худы Христос Арачылағчының чаачыларын амырда ээленчеткен чабал нименен күрезерге тиріндібіскен, че ноо даа чирдегі күстіг тирігнен кізінен тоғыр чаалазарға, ідөк ағаснаң даа тирінерге оларға Худай-Үгретчі чаратпаан.

Нога илчлернің пастарына Ап-арығ Хут, от тіллеріне төйі польп, урыл парған? Аннаңар, іди илчлер постарының тіллерінен өріністіг тіл-аасты прай чир үстүндегі чоннарға чахсыхабарлап пирер үчүн, - сынның паза чуртастың, ачырастығ алданыстың паза пыролан пілерінің Чахсыхабарын.

Сөснен үгретерге киректер, сөснен имнирлер, сөснен часхарлар, сөс пастыра, чөп пирерлер, сөс пастыра, устирлар, паза сөснен тирініп, Тигірибні төстеп саларлар. Иң не халганчызында, сөс пастыра, арачылан халарлар. Иди иң не пастап Сөс полған, аннаңар Өөркі Пастың чаххаан, паза Позының таллап алған кізілеріне Ол азынада чоохтаан, - сірерні сүрчеткеннернен пір дее хорыхпаңар, паза чаргаа тартырчатсар, ние чоохтирынанар сағысырабаңар, сірер сөсті тутпасар, че, Ап-арығ Хут сірернің үчүн,

чоохтанар (Мк. 13, 11).

Паза олаңаң кізі тілінең иң не илбек паза өріністіг хабарны кізі хулаана читіре искір поларлар ба? Че, Хан Худай ла чирзер хатабох Киліп, кізілерге өлімі чох чуртастың ізиин ас пиреріненер искір пирер. Че оттығ Ап-арығ Хут ла, Хайзы ап-арығ илчлернің аастары пастыра, искіріліп, чирде харасхаа алданып, салғаннарға, - тигіріліг одычхтарны чайа тастап пирген.

Пу илбек ұлқунде, хайдағ нимені

итпеске кирек полчатханын чахсы піліп аларға кирек полча. Пу ұлқун - Иң Ап-арығ Ұс Омалығ Худайның ұлқунінің узарааны, аннаңар оларның киберлері ідөк төйі полчалар.

Хайдағ нимелерні пу ұлқунде идерге чарабинча? Пу ұлқунде, өбінде, чирнең тоғынарға чарабинча: өзім-нерні одыртарға алай ба таарирға, одалирға, чымчадарға. Пу тоғыстарны соона салдыр саларға кирек полар.

Пу илбек ұлқуннің күнде ідөк ибдегі

тоғыстарнаң айғазарға чарабинча. Ұс Омалығ Худайның күніндегөк чили, ідөк хайдағ-да нимені иснен тігерге, палғирға, тура істің арығирға паза кип-азахты чуурға чарадылбинча (ұлқунге тимненіп, прай анзын азынада ит саларға кирек полар), че, ас-тамахты тимнеп, чиісті пызырып аларға чарадылча.

Ап-арығ Хуттың Күнн хайдағ нимені идерге кирек?

Им оттарны паза чахайахтарны чыып, тимнеп аларға чарир. Пу күнде чыып алған от-чахайахтар имнечен күстіг полчалар. Паза іди санаңаннар, пу күнде, тигірден худайлығ от түзіп, прай кірліг паза чабал нимелерні өртеп, арығлабысча тіп.

Отнаң имнечен кізілер, пу туста чыып алған от-чахайахтарнаң тузалаңып, чабал хуттарны чурттарынаң сығара сүрібісченнер.

Алында пу улуг күн - ипчлернің күні тіп адалчаң. Ипчлер, тасхар сығып алып, чирде аймах-пасаха ас-тамахты салып алып, өріністіг сарнаңаннар. Иди пу кибер пастыра Чирні улуглаңаннар.

Ұс Омалығ Худайның ұлқуні соонда, үс күн изерістіре ахчатхан сугда чазыхтарынаң арығланмин, тилкідең сугны сустып алып, чуунып алчаңнар. Чуунып алар алында, Худайға алданып алған соонда, тилкідең сугны сустып алып, чуунып алчаңнар. Иди иткені - постың чазыхтарын чуубызып, арығланып алдыбыс тіп, киртіністіглер іди санаңаннар.

Паза хазынан, аның салааларынаң, чахайахтарнаң чурттарын сіліглеп салчаңнар. Чабал хуттарнаң арачылан халар үчүн, тураларының істінде турғысхлап салчаңнар. Хачан олар хуруп парзалар, оларны арығ пулунда чыып салчаңнар.

Чирні улуглапчатхан күнде, иирдегі алданыс соонда, чирге чапсыра чадып алып, аны тыңнаңаннар, арса, хай-пірее чазыгтарны чир оларға ас пирер дее тіп, ізенченнер.

Ап-арығ Хуттың Күнн хайдағ нимені иткесің алай ба итпеезің, анзы, хайдағ күн турарына харығ полбас. Итседе, пу күн, хайди турар, сах андағох чайғы полар тіп, хыйға өбекелерібіс азынада сизін салчаңнар.

Чарых ұлқуннең чылығ алғыстап, сірерге чахсы паза чарых күннн паза андағох чайғыны сыйлапчабыс!

ХАНДЫХ АЙЫНЫҢ 28-ҢІ КҮНІНЕН -

ПЕТРНЫҢ ОРАЗАЗЫ ПАСТАЛЧА

Худай кізізі Иоанн Златоуст іди теен: «Сыннаң чағбан тутханы кізее күсті хосча; арығ чуртирға үгретіп, Ангелге төйі ит салча, паза айна күзіне тоғырланчаң күсті пирче. Кем, Худайға алданып, чағбан тутча, ол кізі көп нимені киректебинче; кемге көп ние кирек чоғыл, андағ кізі харам полбинча, аннаңар ол кирек-сінчеткеннернің айаларына көөлбек сал пирерге хынча.

Чағбан тутчатхан кізі, ниик пол парып, ханаттығ осхас пол парча, паза, уйгаа тартынмин, Худайға алданып, прай хомай сағыстарын үзүре пазып, Худайның хынчаң кізізі пол парча, аннаңар илчлер сыбыра чағбан чуртаңаннар».

Чағбан тутханы кізінің іді-сөбгін не сыныхтабинча, че худын сыныхтап, пістің киртінізібістің күзі хайдағ синде полчатханын көріп, ап-арығ илчлерге Петрға паза Павелге төйі пик хуттығ пол парар үчүн, Тигіриб пісті хығырча. Чағбанның туснаң кізі позын кізі төлінің ыырчызынаң - аның чабал хылынызынаң тоғыр пик турғызыбысча. Чағбан тутчатхан кізі іді-сөбгінен арығлан парып, худынаң пик пол парча. Аннаңар чағбанның арачыланстығ тустар турғызыл парғаннар, - іди пу ап-арығ өріністіг күннерде, хачан Хан Худай өліглерден Тіріл парып, Тигірзер Өөрлебіскенің өрініснен ұлқуннеп, Ап-арығ Хуттың сыйығын алып алғаныбыс соонда,

чағбанның тусты иптг иртіріп аларға кирекпіс.

Худай-Ада Христостың Тигірибіне илбек сыйыхтарны пирген, піс Тигірибде худыбысха аны алып алар үчүн, чайғыдағы чағбанның туста поэбысты ідөк турыстыра тудынарға кирекпіс, хайзы пастыра пістің киртінізібіс пик пол парып, күс тартынып алча.

Петрның Оразазы, Ап-арығ Ұс Омалығ Худайның соонда, читі күн пазынаң, сыбыра понеделниктең пасталып, от айының 12-ңі күнінде, ап-арығ илчлернің Петрның паза Павелнің ұлқунінде тоозыл парча.

Тигіриб поэының Уставында піске іди пас салған, - Петрның Оразазы тузындағы читі күннернің үс күнінде (понеделникте, средада паза пятницада) палыхты чиирге чарабинча.